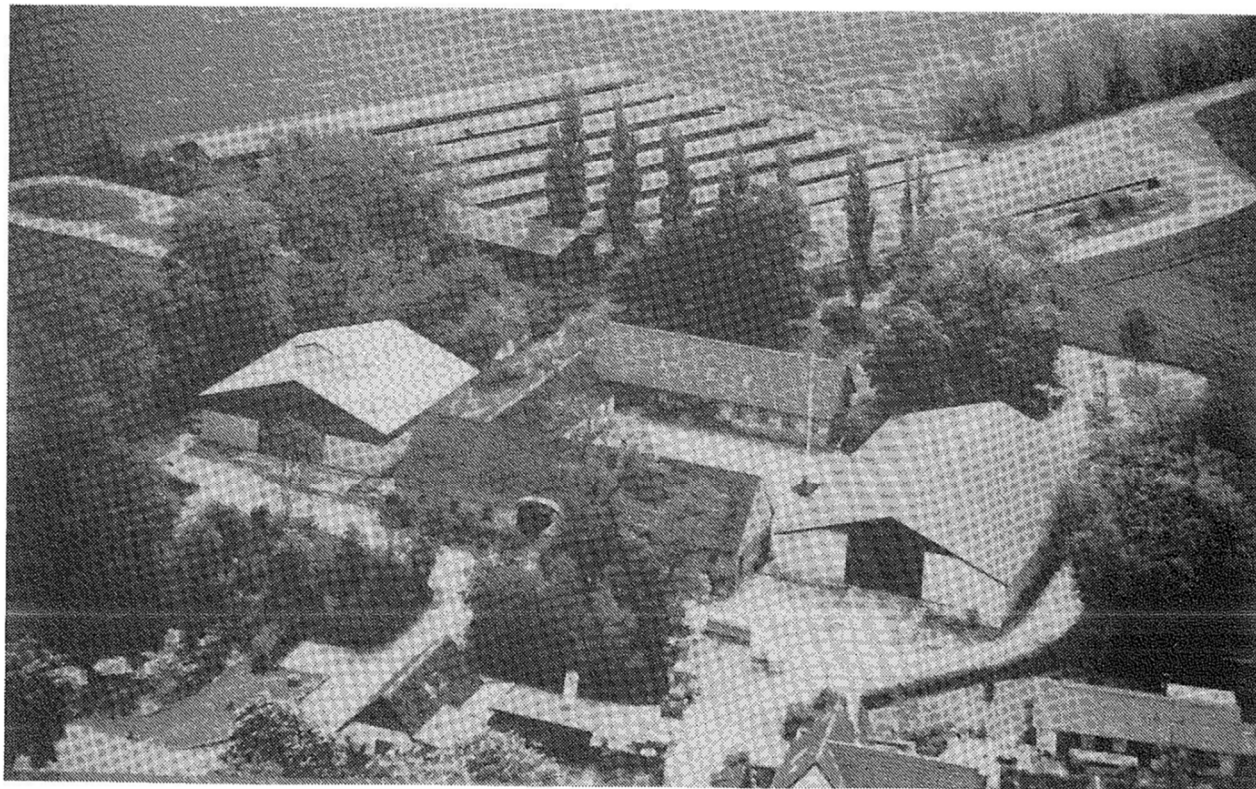

Føjlegård i Tågerup

– en Gundsø-gård med righoldig historisk dokumentation.

Fotoet, der er udlånt af Føjlegårds ejer Gert Dilling-Hansen, er ret nyt. Det illustrerer den store bygningsmæssige udvidelse, der er sket på stedet i de senere år. Gården, der ligger tæt ved byens gadekær, hvilket ses i nederste venstre hjørne, rummer en spændende lokalhistorisk dokumentation som ejeren venligst har udlånt til Fjordmuseet til kopiering.

- 2 -

Føjlegård i Tågerup

I Egnshistorisk Nyt nummer 3-1991 og 4-1991 har vi omtalt to omfattende gårdarkiver, som Fjordmuseet har modtaget til belysning af landboforholdene og deres udvikling i Gundsø kommune. Det drejer sig om Bistrup Ladegård i Lille Valby og Fiskergården i Gundsømagle.

Vi skal her omtale endnu et slægtsgårdarkiv, som Fjordmuseet har modtaget, nemlig 1130 sider oplysninger vedr. "Føjlegård" i Tågerup. Det omfattende materiale er stillet til rådighed for fotokopiering af Gurli og Gert Dilling-Hansen, Tågerup.

Oplysningerne består af 13 års dagbogsoptegnelser for "Føjlegårds" drift, ført af Hans Dilling-Hansen 1917-19 og 1927-36, i alt 486 s., samt af de håndskrevne skrive- eller erindringsbøger nr. 5, 7 og 8 ført af A.O.Rasmussen, Tågerup, i hans 88.-92. år (644 sider).

Skrivebøgerne, der er et **overflødighedshorn af kulturhistorie**, er skrevet i takt med, at erindringerne dukkede op hos A.O.Rasmussen.

A.O.Rasmussen var en meget udadvendt, aktiv mand. I ikke mindre end 50 år deltog han i offentligt arbejde. Så tidligt som i en alder af kun 28 år blev han sognerådsformand, en post han bestred i 13 år. Det hed dengang Ågerup-Kirkerup kommune. Senere kom han i folketing, landsting og amtsråd. Skrivebøgerne indeholder naturligvis træk fra det politiske liv, men langt størstedelen af erindringerne vedrører kulturhistoriske, lokalhistoriske og slægtshistoriske godbidder fra Tågerup, Gerdrup, Kirkerup og Gundsølille m.v.

Alan Hjorth Rasmussen

Roskilde Dagblad besøgte A.O.Rasmussen på "Føjlegård" i anledning af hans 90 års fødselsdag. Det var tirsdag den 29. november 1949.

Vi bringer her nogle uddrag af avisartiklen, der har overskriften:

"En 90-årig ser tilbage på et halvt århundredes politiske virke. Fødselsdags-samtale med A.O.Rasmussen, Tågerup, der fortæller træk fra 1864 til 1949."

"Jeg er søn af gårdmand Rasmus Andersen, Gundsølillegård, der nu ejes af Jacob Nørhave. Dengang hed den nu Storgården og var en gammel slægtsgård."

A.O.Rasmussen gør rede for sin slægt meget langt tilbage i tiden og fortæller, at hans mor døde, da han kun var 2 år gammel. Det blev derfor for en stor del hans fars forældre, der boede som aftægtsfolk på gården, der tog sig af hans opdragelse i den første halve snes år.

"Jeg husker, hvordan min farfar tog mig ved hånden og vi gik rundt og så på dyrene. Den gamle mand foretog den daglige vandring med den lille dreng. Jeg husker også godt 1864, da karlene kom hjem fra krigen. Der var en ung mand fra Gundsølille, Anders Nielsen, der kom såret hjem. Han var skudt gennem venstre overarm, men kuglen var kun gået gennem den kødfulde del af armen, så der var blevet et hul. Han var flink til at tage trøje og skjorte af og vise hullet frem.

En anden mand var også med i krigen, men havde været, hvad man kaldte en "Trandunk" - militærarbejder. Ham drillede man. Man sagde, at han bare havde passet pigerne, når de andre var ude at slås. Han dirrede af iver, når der blev diskuteret, for at fortælle, at han også havde været i krig. Han var da også i fare, når han gik med besked og udførte ærinder."

Fra sin skoletid fortæller A.O.Rasmussen bl.a.

"Jeg begyndte min skolegang i Tågerup skole hos en dygtig lærer, Peder Pedersen. Der var 6 tønder land til skolen og desuden ejede han 17 tønder land. Han havde karl og pige som tjenestefolk, men når der f.eks. blev høstet hø, var vi skoledrenge med ude i marken og tage et nap med. Når der blev tærsket, lagde læreren selv negene i maskinen, og så var der en større dreng eller pige, der blev udnævnt til "bilærer", og det var jo også udmærket, for vi var jo skikkelige børn den gang.

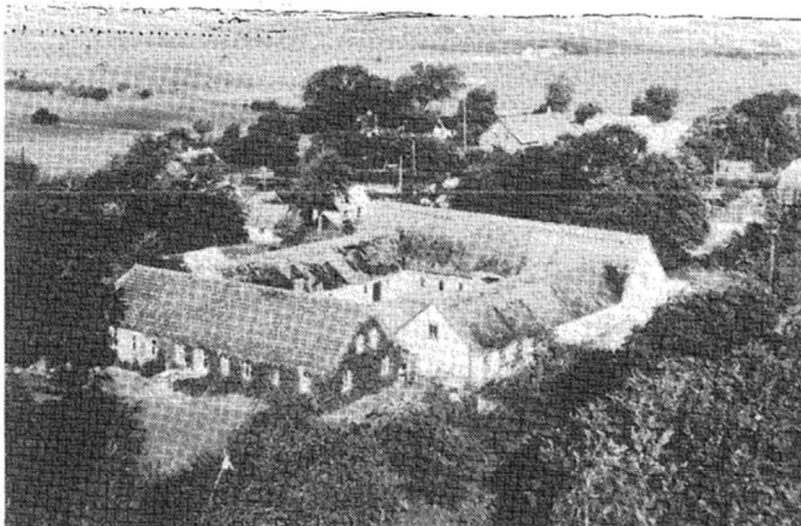
I skolestuen stod der en stor bilægerovn. Den var sjældent meget varm. Jeg kan huske, vi børn morede os med at stå oppe på den på strømpesokker. Det var så morsomt at stå der og så hoppe ned på skolebordet.

Skolelæreren var en meget afholdt og agtet mand, og han blev den første sognerådsformand, efter at forstander-

Føjlegård i Tågerup

Egnshistorisk Nyt nr. 1 – 1992 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

- 3 -

Luftfoto af Føjlegård ca. 1953. I billedets nordvestlige hjørne ses (trukket op med blyant) en smule af Roskilde fjord udfor Vigen. Prikkerne er alleén ved Frederiksborgvej.

skabet var ophævet. Han var formand i 16 år. Jeg var en gang inde i hans stue, hvor han viste mig det skab, som hørte kommunen til."

Da A.O.Rasmussen var godt 10 år giftede faderen sig for 2. gang, og familien flyttede derefter til en gård "Rughaven" i Roskilde. Gundsølillegård blev forpagtet ud. Derved kom A.O. Rasmussen til at gå 3 år på Borger-skolen i Roskilde.

"De tre år i Roskilde-skolen gavnede mig meget, men jeg kom så på landet. Først var jeg på min mormors gård i Herringløse, og kom så senere her til "Føjlegård" i Tågerup til min farbror og tante. De havde ingen børn - og her blev jeg. I 1886 overtog jeg gården og blev gift. I 1888 faldt der forfærdelig megen sne. Det begyndte i februar og varede i seks uger. Jeg var snefoged, og det var en streng tid. Jeg skulle sørge for, at Frederiksborgvej var ryddet morgen og aften, så at postvognen kunne komme igennem. Desuden skulle sognevejen jo ryddes.

Men 1888 blev også et mærkeår på anden måde. Om efteråret var der sognerådsvalg. Det fandt sted i en sal i Tågerup. Jeg gik derover, for jeg havde jo fået stemmeret, fordi jeg havde fået foden under eget bord. Kun mænd med eget hjem - og ikke tjenestefolk og kvinder - kunne stemme. Der skulle vælges fire medlemmer, det skete hvert 3. år, mens der hvert 3. år blev valgt fem medlemmer af de 40 skatteydere, der betalte mest i skat, hartkornsejerne. Valgperioden var 6 år."

Trods sin unge alder blev A.O.Rasmussen valgt ind i sognerådet dette år.

"På det første sognerådsmøde blev jeg valgt til formand, og skabet, jeg havde set hos læreren, blev nu flyttet til mig. Hele arbejdet påhvilede sognerådsformanden den gang. Der var ingen kasserer, sekretær eller kontor, og alle sognerådsmøder blev holdt her i hjemmet, i reglen var der møde hver måned. Medlemmerne blev bispist hver gang. De betalte herfor 10 kroner af deres egen lomme om året til min kone. Sognerådet kostede ikke kommunen noget, kun et lille beløb til lokale, lys og varme. Kommunens budget lå på 9000-10.000 kroner. Nu er det på omkring 200.000 kroner her i Ågerup-Kirkerup kommune.

Vi holdt ligningsmøder uden selvangivelser. Skatterne blev ansat efter skøn. Ingen betalte over 200 kroner, de fleste under 100 kroner. Tjenestefolk betalte slet ikke skat. Ældre mennesker betalte 10 øre kvartalet, så de for 40 øre om året kunne bevare deres stemmeret. Sognerådsmedlemmerne opkrævede skatterne. Det var et stort og besværligt arbejde. De nuværende sognerådsmedlemmer siger, der ikke var noget at bestille den gang. Jo, det var der netop! Alene det at samle skatterne ind var et stort arbejde."

Hermed må vi (p.g.a. pladsmangel) desværre slutte uddragene.

Red.